

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1308/2013 in Uredbe (EU) št. 1306/2013 glede sheme pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom

[COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD)]

(2014/C 451/23)

Poročevalec: **Adalbert KIENLE**

Evropski parlament in Svet sta 6. februarja 2014 oziroma 19. februarja 2014 sklenila, da v skladu s členoma 43 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1308/2013 in Uredbe (EU) št. 1306/2013 glede sheme pomoči za oskrbo izobraževalnih ustanov s sadjem in zelenjavo, bananami ter mlekom

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD).

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 19. junija 2014.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje soglasno sprejel na 500. plenarnem zasedanju 9. in 10. julija 2014 (seja z dne 9. julija) s 185 glasovi za in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO podpira oblikovanje skupnega pravnega in finančnega okvira za shemi šolskega sadja in šolskega mleka, ki sta bili doslej upravljani in podpirani ločeno.

1.2 Še posebej pozdravlja izrazito okrepitev pedagoške podpore prihodnje sheme, ki lahko ob popolni izkoriščenosti potenciala odločilno pripomore k boju proti vse pogostejši debelosti pri otrocih in proti živilskim odpadkom.

1.3 EESO pričakuje bistveno zmanjšanje upravne in organizacijske obremenitve; državam članicam je treba dati dovolj manevrskega prostora za njihove prednostne naloge in posebnosti.

1.4 Odbor priporoča, da je treba dajati jasno prednost čim bolj svežim sezonskim in regionalno oziroma lokalno pridelanim proizvodom iz Evrope.

2. Uvod

2.1 V različnih obdobjih sta bili uvedeni dve ločeni evropski šolski shemi. Na začetku je bil njun cilj sicer v glavnem promocija, s časom pa je prišla v ospredje zdrava prehrana otrok. Shema šolskega mleka je bila v okviru skupne ureditve trgov uvedena že leta 1977, nazadnje pa je bilo vanjo zajetih okoli 20 milijonov otrok na leto. Shema šolskega sadja pa je nastala kot politična zaveza v okviru reforme skupne ureditve trga za sadje in zelenjavo iz leta 2007, nazadnje pa je bilo vanjo zajetih 8,6 milijona otrok. Shemi sta imeli kljub podobnim ciljem in ciljnim skupinam različne pravne in finančne okvirne pogoje ter razlike v zasnovi in izvajanju. Nobena shema ni bila v celoti izkoriščena, posamezne države članice pa so ju koristile zelo različno.

2.2 Po izraziti kritiki s strani Evropskega računskega sodišča in posledični temeljiti oceni obeh šolskih shem ter javnem posvetovanju Evropska komisija zdaj predlaga skupni pravni in finančni okvir za razdeljevanje sadja in zelenjave ter mleka šolskim otrokom. Odpravljene naj bi bile še druge šibke točke in pomanjkljivosti. Zlasti naj bi se shemama zagotovila okrepljena pedagoška podpora.

2.3 Nova shema naj bi se financirala iz povečanih proračunskih sredstev za šolske sheme v okviru skupne kmetijske politike 2020, tj. z do 230 milijoni EUR letno (150 milijonov EUR za shemo šolskega sadja in 80 milijonov EUR za shemo šolskega mleka).

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO odločno podpira sheme s podporo EU za razdeljevanje kmetijskih proizvodov otrokom in mladim v izobraževalnih ustanovah. Treba je spomniti, da se je EESO leta 1999 jasno izrekel proti takratni nameri Evropske komisije, da prekine podporo EU za shemo šolskega mleka.

3.2 EESO poudarja izjemen pomen uravnotežene prehrane predšolskih in šoloobveznih otrok. Poleg tega predstavlja revščina, ki se je zaostрила zaradi finančne in gospodarske krize, posebej veliko tveganje za prehrano prav pri otrocih in mladih. Zaskrbljujoče veliko število otrok gre vsak dan brez zajtrka v šolo. Vse pogostejša debelost in tudi obseg živilskih odpadkov sta osrednja družbena izziva.

3.3 EESO upa, da bosta novi šolski shemi uvedeni povsod in v vseh državah članicah ter v celoti izkoriščeni, čeprav je udeležba držav članic še vedno prostovoljna. Prepričan je, da je mogoče na ta način dolgoročno povečati delež sadja in zelenjave ter mlečnih izdelkov v prehrani otrok.

3.4 EESO je še posebej zadovoljen, da EU daje večji poudarek podpornim pedagoškim ukrepom. Meni, da so bile s tem upoštevane njegove pretekle zahteve. Nacionalne oblasti, šole, starši, agroživilska industrija, civilna družba in mediji bi morali razvoj bolj zdravih prehranskih navad zlasti med predšolskimi in šoloobveznimi otroki ter izboljšanje dojemanja kmetijstva in prehranskih verig razumeti kot dolžnost in „nalogo Skupnosti“, h kateri lahko vsakdo nekaj prispeva.

3.5 Ključ do uspeha teh šolskih shem so učitelji, ki se k sreči vse bolj zanimajo in zavzemajo zanje. Posebna motivacija zanje je lahko dodatna podpora shem s pomočjo nacionalnih doplačil ali sponzorjev in podpornih društev civilne družbe. Slednja so zaželeni prav na socialno ogroženih območjih. Zato EESO podpira pilotne projekte Evropske komisije za socialno šibke in ranljive skupine.

3.6 Iz tega razloga tudi odločno podpira predvidene razširjene možnosti za izboljšanje dojemanja lokalne agroživilske industrije – torej njenih proizvodov, dela in družbene koristi – na primer z zasaditvijo šolskih vrtov, šolskimi izleti ali pokušinami proizvodov na kmetijah in v proizvodnih obratih ali s pridobitvijo „prehrambnega spričevala“. Po mnenju EESO si je treba za zgled vzeti kmete iz nekaterih držav članic, ki sami dostavljajo mleko šolam in so tako nenehno v stiku z otroki.

3.7 Zadovoljen je, da bodo ob priložnosti lahko obravnavani tudi kmetijski proizvodi, kot sta oljčno olje in med, ter vprašanja ekološke pridelave. Enako velja za okoljska vprašanja in živilske odpadke. EESO priporoča, da se spremljajoči ukrepi ocenijo že zelo zgodaj.

3.8 Šolska shema EU je lahko uspešna le, če upošteva nacionalne in regionalne posebnosti, okoliščine v vrtcih in šolah ter pričakovanja otrok in staršev. Ravno posvetovanja so jasno pokazala, da je veliko upravno in organizacijsko breme najpogostejša motnja ali celo razlog za prekinitve udeležbe v dosedanjih šolskih shemah. Zato je za EESO toliko bolj pomembno, da se pri udejanjenju nove šolske sheme uresničijo očitni učinki sinergije. Šole, udeleženo gospodarstvo in uprava morajo imeti veliko manj upravnega in organizacijskega bremena.

3.9 Predvidena razširjena možnost podpore za logistiko in opremo, na primer za hlajenje svežih živil, je po mnenju Odbora primerna in pomembna.

3.10 Po mnenju EESO je pomembno, da se v okviru šolskih shem spodbuja razdeljevanje sadja in zelenjave, vključno z bananami, ter mleka. Omejitve na konzumno mleko je po mnenju EESO vprašljiva, zato priporoča nadaljevanje razširjenega izbora mlečnih izdelkov ob upoštevanju prehrabnih in pedagoških vidikov. Seveda si EESO izrecno želi, da bi se prednostno uporabljala sveža živila iz trajnostne evropske proizvodnje. Kolikor je v okviru shem mogoče, bi morali imeti proizvodi in dejavnosti šolskih shem sezonsko in regionalno povezavo ali uporabljati zaščiteno geografsko označbo porekla ali specialitete (zaščitena geografska označba in zaščitena označba porekla).

V Bruslju, 9. julija 2014.

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE
